

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 21 november 2017

Portefeuillehouder(s) : wethouder Koster

Portefeuille(s) : Welzijn

Contactpersoon : S. van de Gein

Tel.nr. : 06-52674578

E-mailadres : gein.s@woerden.nl

17R.00869

Onderwerp:

Evaluatie en voortgang investeringsfonds Sociaal Domein

Kennisnemen van:

De notitie 'evaluatie en voortgang investeringsfonds Sociaal Domein'.

Inleiding:

In december 2016 zijn de nieuwe kaders voor het investeringsfonds door uw gemeenteraad vastgesteld. Daarbij is de toezegging gedaan (P084 uit de LTA) dat uw raad in Q4 van 2017 via een raadsinformatiebrieven over de evaluatie en voortgang van het investeringsfonds geïnformeerd zou worden. Deze evaluatie is inmiddels uitgevoerd. Op basis hiervan zijn een aantal conclusies getrokken. Deze conclusies willen wij betrekken bij het sociaal domein brede plan dat wij, conform het aangenomen amendement op 7 november 2017, uiterlijk in maart 2018 opleveren. In dit plan doen wij ook concrete, inhoudelijke, voorstellen voor te nemen maatregelen en de inzet van het investeringsfonds voor de uitvoering daarvan. In de tussentijd zullen wij strak regie voeren op dit budget, en alleen die initiatieven honoreren die daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpogave mensen eerst, de verschuiving van de 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en de geformuleerde maatschappelijke opgaven zoals opgenomen in de programmabegroting.

Kernboodschap:

Gelet op bovenstaande willen wij een aantal inhoudelijke voorstellen doen voor de toekomst van het investeringsfonds. Deze voorstellen zullen wij, gelet op het aangenomen amendement, opnemen in het plan dat wij in maart 2018 opleveren. Het investeringsfonds kan namelijk een belangrijk instrument zijn om de gewenste verschuiving te realiseren. In de tussentijd voeren wij strak de regie op dit budget, en zetten alleen die initiatieven in gang die daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpogave mensen eerst, de verschuiving van de 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en de geformuleerde maatschappelijke opgaven zoals opgenomen in de programmabegroting. Wij hebben een aantal ideeën over de toekomstige inzet van het investeringsfonds. Deze ideeën zijn onderdeel van het plan dat we op dit moment uitwerken:

- Zet het investeringsfonds in als innovatiebudget per opgaveteam om zo, naast de regulier beschikbare middelen, de opgaveteams (voor een groot deel bestaand uit externe partners) de handvatten te geven waar nodig gericht te investeren in die initiatieven die nodig zijn om knelpunten aan te pakken en te werken aan onze maatschappelijke opgaven en bijbehorende effecten, resultaten en inspanningen (de doelenbomen uit de begroting).
- Maak vooraf duidelijke afspraken over de effecten en resultaten van de investeringen en monitor deze effecten en resultaten aan de hand van de staat van Woerden, en door de opgaveteams hierbij gericht de vinger aan de pols te laten houden. Stuur initiatieven bij of stop deze wanneer

blijkt dat de initiatieven onvoldoende effect hebben.

- Zet een fondsspecialist in om gerichte ondersteuning te bieden bij het aanvragen van fondsen. Uit business cases in andere gemeenten blijkt dat met de inzet van een fondsenexpert het bereiken van een multiplier van minimaal 10 realistisch is. Dat wil zeggen dat opbrengsten uit fondsen de kosten voor de inzet van de fondsspecialist met een factor 10 terugverdienen.
- Laat naast de gerichte inzet van het investeringsfonds door de opgaveteams wel de mogelijkheid open om ook spontaan ingediende aanvragen toe te kennen, mits zij bijdragen aan de met elkaar bepaalde maatschappelijke opgaven, effecten, resultaten en inspanningen.

De inhoudelijke voorstellen (met input vanuit de opgaveteams), verwerken wij in het integrale plan dat wij uiterlijk in maart 2018 opleveren of het aangenomen amendement.

Financiën:

Gezien de grote tekorten op het sociaal domein zou ook besloten kunnen worden het investeringsfonds niet te besteden. Hierdoor zou meer financiële ruimte ontstaan in de reserve sociaal domein. Ons college kiest hier niet voor. De consequentie hiervan zou namelijk zijn dat de benodigde vernieuwing, die juist op de langere termijn zal bijdragen aan de beheersing van de kosten binnen het sociaal domein, niet gerealiseerd kan worden.

Vervolg:

U zult in de toekomst op de hoogte worden gehouden van de besteding en inzet van het investeringsfonds, omdat dit onderdeel vormt van het op te stellen plan dat u uiterlijk in maart 2018 wordt aangeboden.

Bijlagen:

1. Notitie evaluatie en toekomst investeringsfonds sociaal domein, corsanummer: 17.022530
2. RV Hernieuwde kaders investeringsfonds, corsanummer 16R.00656

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Evaluatie en voortgang investeringsfonds

Sociaal Domein

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	Pagina 3
2. Aanleiding en inleiding	Pagina 3
3. Terugblik 2017	Pagina 6
3.1. Toegekende aanvragen	Pagina 7
3.2. Tussentijdse bijsturing	Pagina 7
4. Recente ontwikkelingen Sociaal Domein	Pagina 9
4.1. SvW, maatschappelijke opgaven, programmabegroting 2018	Pagina 9
4.2. Evaluaties sociaal domein	Pagina 9
4.3. Implementatie opgavegestuurd werken	Pagina 10
4.4. Financiële opgave sociaal domein	Pagina 10
5. Conclusies investeringsfonds	Pagina 11
5.1. Conclusies terugblik investeringsfonds en ontwikkelingen SD	Pagina 11
5.2. Voorstel vervolg investeringsfonds	Pagina 11
5.3 Mogelijk toekomstige inzet investeringsfonds	Pagina 12
5.4. Linken met andere budgetten	Pagina 12

BIJLAGEN:

1. Maatschappelijke opgaven sociaal domein
2. Raadsvoorstel investeringsfonds 2016, inclusief vernieuwde kaders

Samenvatting investeringsfonds sociaal domein

Doel van het voorstel

1. Het evalueren van de inzet van het investeringsfonds.
2. Een voorstel doen voor de toekomstige inzet van het investeringsfonds
3. Dit voorstel betrekken bij het sociaal domein brede plan n.a.v. tijdens begrotingsbehandeling aangenomen amendement a18, onderdeel c.
4. In de tussentijd strak regie voeren op dit budget, en alleen die initiatieven in gang zetten die daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpoging mensen eerst, de verschuiving van de 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en de geformuleerde maatschappelijke opgaven.

2. Aanleiding en inleiding

Het investeringsfonds Sociaal Domein is in mei 2015 opgericht. Het doel van het investeringsfonds was om innovatieve initiatieven vanuit de samenleving sociaal domein breed te ondersteunen.

De aanneme was daarbij dat juist in de samenleving de innovatiekracht lag om te veranderen en te vernieuwen binnen het sociaal domein. In 2015 en 2016 zijn daarom uitvragen gedaan in tranches. Het idee en de insteek daarbij was dat er autonoom, dus zonder directe sturing vanuit de gemeente, vanuit de samenleving aanvragen ingediend konden worden. Het budget voor 2015 is door de raad niet in één keer ter beschikking gesteld. In eerste instantie is toestemming gegeven € 550.000 te besteden. Bij de aanvragen in de tweede tranche bleek het ter beschikking gestelde bedrag niet meer voldoende en is de raad gevraagd toestemming te verlenen de voor 2015 resterende € 450.000 te besteden. Zowel in het college als in de raad is op dat moment de vraag gesteld of de subsidieverstrekingen aan de verwachtingen voldeden. In het algemeen was het beeld dat de kwaliteit van de aanvragen niet erg hoog was. Ook was het bij nogal wat projecten de vraag in hoeverre deze bijdroegen aan de beoogde doelen. Tot slot viel ook het innovatieve en integrale karakter tegen.

Vervolgens is eind 2016 een evaluatie van het investeringsfonds voorgelegd aan de gemeenteraad. Uit deze evaluatie kwam het volgende beeld naar voren (zie ook bijlage 2: RV investeringsfonds sociaal domein oktober 2016):

- Een groot gedeelte van de aanvragen was gedaan door reeds bekende organisaties. Weinig aanvragen betroffen nieuwe inwonersinitiatieven. Sommige organisaties hebben meerdere aanvragen ingediend en gehonoreerd gekregen. Dit deed de vraag rijzen in hoeverre het ging om nieuwe innovatieve activiteiten die een alternatief zijn voor het bestaande aanbod.
- In vrijwel alle gevallen werden de gesubsidieerde activiteiten uitgevoerd overeenkomstig de aanvraag en begroting. In enkele gevallen is vertraging opgetreden of bleek opstart en uitvoering moeilijker dan gedacht. Soms was moeizame samenwerking met partnerorganisaties daarvan een reden. Soms ook was er een gebrek aan inwoners die van de aangeboden diensten gebruik maakten. Dan is het de vraag of het aanbod tegemoet komt aan in de samenleving levende behoeften.
- Niet alle aanvragen voldeden aan de randvoorwaarden. Bij niet alle gesubsidieerde projecten was er bijvoorbeeld voldoende cofinanciering en/of was twijfel aanwezig of de baten uiteindelijk zouden opwegen tegen de kosten.
- Bij de uitvraag was vermeld dat het een éénmalige subsidie betrof waarbij er van uit werd gegaan dat de activiteit daarna voortgezet kon worden met andere financiering. Bij veel projecten was het de vraag of dat zou lukken. Verwacht werd dat een aantal projecten een verzoek zouden doen om voortzetting van de subsidie.

Aanvullend op bovenstaande punten zijn bij deze evaluatie in 2016 een aantal andere constatering gedaan:

- De vraagstelling aan indieners was betrekkelijk algemeen. Termen als innovatief, integraal en inwonerbetrokkenheid zijn voor meerdere uitleg vatbaar en hebben aanvragers en beoordelaars wellicht te weinig houvast gegeven.
- Een algemene uitvraag heeft geleid tot suboptimale situaties. Op bepaalde terreinen werden meerdere vergelijkbare initiatieven ondersteund, omdat deze voldeden aan de criteria, terwijl op andere relevante terreinen (bijvoorbeeld algemene voorzieningen gericht op preventie) weinig of geen initiatieven werden aangemeld. De vraag hierbij was in hoeverre we bij een volgende uitvraag meer sturing konden aanbrengen
- In 2015 is drie keer een uitvraag gedaan. Toekenningen hadden in drie tranches plaatsgevonden. Het leek er op dat bij de tweede en derde tranche strenger was beoordeeld. Onder meer, omdat het resterende budget op het moment van toekenning tweede tranche nog niet was vrijgegeven. Het had misschien de voorkeur gehad niet met tranches te werken maar met een budget dat doorlopend kan worden ingezet, elke keer wanneer maatschappelijke partijen en inwoners met goede ideeën komen. Zo'n keuze hield overigens wel in dat het budget volledig kon zijn toegekend voordat het jaar om was.
- In relatie met het voorgaande was van belang dat de aanvragen qua omvang sterk uiteenliepen. Er waren aanvragen van beneden € 5.000, maar ook aanvragen boven € 50.000. Het viel te overwegen de marge minder groot te maken opdat aanvragen beter te vergelijken waren en het (financiële) afbreukrisico beperkt bleef.
- De ervaring heeft ons geleerd dat contact met de aanvrager, voordat deze een definitieve aanvraag instuurt, leidde tot betere aanvragen. De aanvraag kon worden aangepast zodat deze beter voldeed aan de criteria en er kon samenwerking worden gezocht met relevante partijen. In die zin zou er een rol weggelegd kunnen zijn voor initiatiefbegeleiders in het kader

van “Woerden zegt ja, tenzij ...” Overleg vooraf aan de definitieve aanvraag zou als voorwaarde opgenomen kunnen worden.

- Een aantal aanvragen betrof voorwaardelijke zaken, zoals een publiciteitscampagne, de opleiding van professionals of vrijwilligers en voorzieningen in de infrastructuur (gebouwen en inrichting). Deze activiteiten kwamen niet direct ten goede aan inwoners, maar zouden op termijn wel kunnen bijdragen aan de doelstellingen, die we hadden ten aanzien van het sociaal domein. Vraag was of dergelijke voorwaardelijke zaken gefinancierd zouden kunnen worden vanuit het investeringsbudget.

Naar aanleiding van bovenstaande constatering is door de gemeenteraad een aangepast kader vastgesteld in oktober 2016. Deze aanpassing moest leiden tot aanvragen van hogere kwaliteit die beter zouden aansluiten bij de doelstellingen die we hadden afgesproken over de transformatie van het sociaal domein. M.b.t. het investeringsfonds is eind 2016 daarom het volgende door de raad vastgesteld:

- Afgesproken is dat het investeringsfonds niet meer in tranches zou worden uitgevraagd.
- Op basis van de quick scan zijn een aantal gerichte thema's benoemd waarop aanvragen zich zouden moeten richten.
- De aanvraagprocedure is aangepast waarbij met aanvragers (nog) meer het gesprek aangegaan werd om de aanvragen bij te sturen en aan te passen

Uitgangspunt bij deze nieuwe kaders voor het investeringsfonds bleef dat het investeringsfonds bedoeld is voor innovatieve initiatieven die vanuit de samenleving richting gemeente zouden komen.

Inmiddels zijn we een jaar en een aantal belangrijke ontwikkelingen in het sociaal domein verder. Daarom kijken we in deze notitie terug op het afgelopen en zetten we lijnen uit naar de toekomst. Die lijnen worden geconcretiseerd in het plan dat is gevraagd in het door de raad op 7 november aangenomen amendement:

'Het college komt, op basis van de taskforce sociaal domein, in maart 2018 met een plan, bevattende meerdere scenario's, voor de verschuiving van 2^e naar 1^e naar 0^e lijnszorg in het brede sociaal domein en betere financiële beheersing en voorkoming van tegenvallers voor 2018 en verder' (a18 amendement scenario 2 sociaal domein, raadsbehandeling 7-11-17).

Het voorgaande wil niet zeggen dat wij staand beleid niet continueren. Dat wil zeggen dat inwoners en partijen in de samenleving nog steeds een aanvraag kunnen indienen voor subsidie uit het investeringsfonds. Wij zullen echter wel scherp beoordelen of die initiatieven daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpoging 'mensen eerst', de gewenste vernieuwing en verschuiving van 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en passen binnen de gestelde maatschappelijke opgaven en kaders voor het investeringsfonds.

3. Terugblik 2017

In 2017 is op basis van bovenstaande constatering een meer gerichte uitvraag voor het investeringsfonds gedaan bij diverse organisaties, waaronder organisaties in het voorliggende veld en sportorganisaties. Doel daarvan was om innovatieve initiatieven te kunnen stimuleren die direct konden bijdragen aan de aanbevelingen vanuit de quick scan en de nieuwe kaders van het investeringsfonds. De aanname was daarbij nog steeds dat de meeste innovatiekracht lag in de samenleving en dat de gemeente vooral faciliterend zou moeten zijn om deze initiatieven te kunnen stimuleren en uiteindelijk te realiseren.

Dit heeft geresulteerd in een aantal aanvragen en toekenningen:

3.1. Totaal toegekende aanvragen 2017

Subsidieontvanger	Doel	Bedrag	Bedrag Beschikt
Handje Helpen	7 koppelingen project psychiatrie	€ 17.345,00	€ 17.345,00
Verloskundigepraktijk Uitgerekend Woerden	2-daagse training implementatie centering pregnancy	€ 7.665,00	€ 6.220,00
Kwintes	WMO-gerichte activiteiten De Plint	€ 10.276,40	Afgewezen
Stichting Powergarden Harmelen	Aanleg en inzet van een buurttuin bij dorps huis Harmelen gekoppeld aan sociale horeca en onderhoud van de tuin door mensen met afstand tot arbeidsmarkt en diverse doelgroepen/vrijwilligers	€ 35.000,00	€ 35.000,00
Netwerk Informele Ondersteuning (NIO)	verlenging periode 1-9-17 tot 1-9-18	€ 22.800,00	€ 22.800,00
Totaal beschikt per 30-10-2017			€ 81.365,00

3.2. Constateringen m.b.t de eerste vernieuwde uitvraag voor het investeringsfonds

Op basis van deze eerste ronde aanvragen en toekenningen kunnen de volgende constateringen worden gedaan:

- De aanvragen en toekenningen richten zich met name op de verbinding van het voorliggende veld met de maatwerkorganisaties en de versterking van de eigen regie van onze inwoners. Ook was er specifiek aandacht voor versterking van het voorliggende jeugd veld (o.a. centering pregnancy).
- Niet in alle gevallen slagen de eenmalige initiatieven in voortzetting zonder subsidie vanuit de gemeente, ook initiatieven die in 2015 en 2016 zijn toegekend blijken voor een deel na afloop van de pilotperiode om een structurele subsidie bij de gemeente te vragen.
- Uit gesprekken met diverse organisaties blijkt dat sturing en duidelijke kaders vanuit de gemeente gemist worden bij het opzetten van initiatieven (in de vorm van een gerichte/sturende uitvraag).
- Veel aanvragen zijn gedaan door bekende organisaties, er bleven weinig aanvragen vanuit inwonersinitiatieven tussen zitten
- Cofinanciering bleef een struikelblok: het aanvragen van fondsen kost veel tijd en vraagt om specifieke expertise met wisselend succes waardoor niet altijd (direct) voldaan kon worden aan de eis van minimaal 10% cofinanciering.

3.2. Tussentijdse bijsturing

Gelet op bovenstaande signalen zijn de laatste drie maanden nog gericht gesprekken gevoerd met diverse organisaties. Hieruit zijn een aantal (voorlopige) aanvragen gekomen waarover met de aanvragers wederom het gesprek gevoerd is. Deze aanvragen zijn vervolgens door de aanvragers aangepast zodat deze beter aan zouden sluiten op de kaders van het investeringsfonds. Deze aanvragen liggen nu ter beoordeling voor. Zie hieronder voor een overzicht van alle nog lopende aanvragen.

3.2.1. Totaal lopende aanvragen 2017

Nog te verwachten	Doel	Status
Handje Helpen	Ervaringsmaatjes: Jonge mantelzorgers worden geïnformeerd en ondersteund door jong volwassen vrijwilligers die zelf jonge mantelzorger zijn (geweest): een ervaringsmaatje. Een ervaringsmaatje kan emotionele, sociale en praktische ondersteuning bieden en tips en ervaringen delen.	Aanvraag loopt
Kwinties	Buurtcirkels: Ondersteuning van kwetsbare inwoners die vanuit beschermd wonen weer in de wijk gaan wonen bij het opbouwen van relaties en sociaal vangnet met name door kwetsbare inwoners uit een buurt aan elkaar te koppelen (buurtcirkel) met begeleiding van een vrijwilliger om zo te stimuleren weer actiever te worden in de samenleving	Aanvraag loopt
Netwerk Informele Ondersteuning (NIO)	Meerjarenplan en inzet ambassadeur (zie ZK 17000111)	Aanvraag loopt
Kwadraad	Innovatieve preventieve aanpak	
Welzijn Woerden (als penvoerder), dhr Miré	Somalische huiswerkbegeleiding	Aanvraag loopt
Welzijn Woerden (als penvoerder), mevrouw Attrach	De Plint voor de taallessen en mogelijk de naailessen -Sporthal Brede School Schilderskwartier voor de gymlessen en Kookles en jongerenactiviteiten nog nader te bepalen.	Aanvraag loopt
Humanistische Organisatie Nederland	preventie en vroegsignalering mbt gezinnen met financiële en jeugdzorgproblemen	Aanvraag loopt
Stichting UW Ouderplatform	Project eigen regie voor jonge ouders	Aanvraag loopt
Welzijn Woerden (als penvoerder)	Expeditie de verbinding	Aanvraag loopt

Bovenstaande aanvragen zullen beoordeeld worden op grond van de huidige kaders voor het investeringsfonds. Daarnaast wordt ook nadrukkelijk gekeken in hoeverre deze initiatieven bijdragen aan de geformuleerde maatschappelijke opgaven binnen het sociaal domein (zie programmabegroting 2018). De verwachting is dat niet alle aanvragen toegekend zullen worden. Naar aanleiding van deze aanvragen doen wij de volgende constatering:

- Een aantal van bovenstaande aanvragen sluiten beter aan op de kaders, maar een aantal aanvragen sluiten ook nog onvoldoende aan bij de gewenste innovatie en benoemde kaders.
- Veel aanvragen zijn nog steeds ingediend vanuit bekende organisaties
- Het vinden van cofinanciering blijft een probleem

Aanvullend spelen de volgende overwegingen een rol bij de toekomst van het investeringsfonds:

- De aanname dat initiatieven vanuit de samenleving moeten komen omdat daar de meeste innovatiekracht ligt, en dat de gemeente deze initiatieven niet actief zou moeten aanjagen of uitvragen, was wellicht te optimistisch. Uit de praktijk (op basis van gesprekken met organisaties en inwoners) blijkt dat dit onvoldoende werkt. Organisaties en inwoners vinden het lastig om vanuit zichzelf initiatieven te bedenken en op te zetten. Ook al worden ze, mits er eenmaal een initiatief is, hier volop in ondersteund en begeleid vanuit zowel de initiatiefbegeleiders als de vakinhoudelijke medewerkers.
- De effectiviteit van bepaalde initiatieven blijkt vaak nog lastig meetbaar. Wanneer is een investering geslaagd en hoe toets je dat? En wat te doen met initiatieven, die eenmaal opgestart, toch een aanvullende subsidie nodig blijken te hebben?

- Hadden wij zelf wel scherp genoeg in beeld waar knelpunten en hiaten lagen? De eerste jaren stonden voor zowel de gemeente als de maatschappelijke partners en inwoners vooral in het teken van 'de basis op orde krijgen' en dus de transitie van de nieuwe taken. Pas recent (met het opstellen van de staat van Woerden, en daaruit voortkomende maatschappelijke opgaven) hebben wij echt scherp in beeld waar de knelpunten liggen. En waar de gewenste innovatie en investeringen zich dus op zouden moeten richten om daadwerkelijk te kunnen spreken van de transformatie van het sociaal domein: dingen anders, en dus efficiënter en effectiever organiseren vanuit de gedachte 'mensen eerst'.

Mede door bovenstaande ontwikkelingen is er nog een fors budget beschikbaar vanuit het investeringsfonds. Op dit moment is er nog een budget van ruim € 808.000 beschikbaar. Hierin zijn bovenstaande aanvragen nog niet verwerkt. Wij willen de toekomst van het investeringsfonds opnemen in het plan dat wij, op grond van het aangenomen amendement a18, uitwerken en uiterlijk in maart 2018 aan de raad aanbieden. Wij willen de recente ontwikkelingen in het sociaal domein (zie hoofdstuk 4) hier ook nadrukkelijk bij betrekken. In de tussentijd voeren wij strak regie op dit budget, en alleen die initiatieven honoreren die daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpoging mensen eerst, de verschuiving van de 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en de geformuleerde maatschappelijke opgaven.

4. Recente ontwikkelingen sociaal domein

Hieronder een korte omschrijving van de recente ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Deze ontwikkelingen betreffen we bij het voorstel m.b.t. de toekomst van het investeringsfonds. Dit voorstel zullen wij uiterlijk in maart 2018 opleveren, conform het aangenomen amendement.

4.1. Staat van Woerden, maatschappelijke opgaven, programmabegroting 2018

Zoals bekend is in juni 2017 de staat van Woerden opgeleverd: een nulmeting/startfoto van feiten en cijfers m.b.t. het sociaal domein in Woerden. Op basis van de highlights die hieruit naar voren kwamen zijn concept maatschappelijke opgaven ontwikkeld. Deze zijn op 28 juni 2017 voorgelegd aan de werkconferentie sociaal domein (bestaande uit een aantal raadsleden, beide wethouders sociaal domein en ambtelijke ondersteuning). De werkconferentie heeft de opgaven aangescherpt en de wens uitgesproken deze opgaven verder uit te werken in de programmabegroting 2018 in maatschappelijke effecten, en (meetbare) resultaten. Daarnaast heeft de werkconferentie aangegeven dat zij (zowel financieel als inhoudelijk) meer keuze wilden hebben in de manier waarop het beleid binnen het sociaal domein wordt vormgegeven.

Er is daarom integraal gewerkt aan de programmabegroting 2018. De staat van Woerden en de hieruit afgeleide highlights en maatschappelijke opgaven op de diverse thema's (1)Demografie, 2)Gezondheid en Bewegen, 3)Groei, Ontwikkeling en Leren, 4)Maatschappelijke Ondersteuning en Betrokkenheid, 5)Werk en Inkomen, 6)Wonen en Leefomgeving en 7)Veiligheid) zijn hierbij leidend geweest.

De opgaven behorend bij de thema's 2 t/m 6 zijn uitgewerkt in zogenaamde 'doelenbomen' met bijbehorende effecten, resultaten en inspanningen en opgenomen in programma 3 Sociaal Domein van de begroting. De benoemde maatschappelijke opgaven staan in bijlage 1.

4.1.1. Implementatie van inclusie en gebiedsgericht werken

In 2017 is gewerkt aan een routekaart inclusie. Deze is in juni 2017 vastgesteld en vervolgens uitgewerkt in een projectplan met een aantal pilots die vanaf 2018 uitgevoerd worden. Het streven naar een inclusieve samenleving was bij het opstellen van de maatschappelijke opgaven dan ook het uitgangspunt. De pilots vanuit de routekaart inclusie zijn als 'inspanningen' opgenomen onder de verschillende opgaven in de doelenbomen in de programmabegroting.

Daarnaast is in juni 2017 door de gemeenteraad besloten budget beschikbaar te stellen om twee pilots gebiedsgericht werken te starten in een wijk en in een dorp waar voor 18 uur in de week wijkambtenaren aangesteld zullen worden. In de andere wijken en dorpen is voor minder uren een wijkambtenaar actief maar wordt ook gebiedsgericht gewerkt. Het gebiedsgericht werken is daarmee een belangrijke uitvoeringsmethode om gezamenlijk met inwoners en maatschappelijke partijen te kunnen werken aan de maatschappelijke opgaven.

4.2. Evaluaties Sociaal Domein

De afgelopen maanden is gewerkt aan de evaluaties van het sociaal domein. Er zijn vier onderzoeksvragen gesteld:

1. Hoe gaat het nou eigenlijk in het sociaal domein in Woerden?
2. Wat is de efficiëntie van het sociaal domein? Lukt het om af te schalen van tweede- naar eerstelijns- naar voorliggende voorzieningen?
3. In welke mate sluiten wij aan op de leefwereld van onze inwoners?
4. Hoe effectief zijn de (onderlinge samenhang tussen) uitvoering(s) en de beleidsmatige keuzes die daaraan ten grondslag liggen?

Deze vier vragen zijn beantwoord aan de hand van 4 deelonderzoeken:

1. De Staat van Woerden (zie hierboven)
2. 2-1-0
3. Aansluiting leefwereld
4. Uitvoeringsstrategie

De resultaten van de evaluatie en bijbehorende aanbevelingen zijn inmiddels bekend en aangeboden aan college en raad. Met name de bevindingen over het tweede onderzoek (afschaling van 2-1-0) zijn relevant voor de inzet van het investeringsfonds in de toekomst. Bij dit onderzoek is geconstateerd dat de gewenste sturingsinformatie in 2015 en 2016 beperkt en zeer moeizaam op gang kwam. Daar kwam met de staat van Woerden verandering in, maar nog steeds vereist het goed monitoren van het sociaal domein een grote inspanning. Er is daarom geconstateerd, mede in het licht van bovenstaande bevindingen, dat het nog niet goed lukt om de vraag te beantwoorden in welke mate het de gemeente Woerden lukt om zorg en ondersteuning af te schalen. Wel zijn een aantal bevindingen gedaan. De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek 2-1-0 waren:

- De uitgaven voor maatwerkvoorzieningen voor Jeugd, Wmo, Werk en Inkomen stijgen in 2016 ten opzichte van 2015. Indien er sprake is van succesvolle afschaling, dan is dit niet waarneembaar in het totaal van de kosten.
- Wij achten het niet mogelijk om in een perspectief van twee jaren (2015 en 2016) te spreken van trend. We constateren wel dat er in 2016 meer (eerstelijns) ambulante trajecten werden ingezet en dat er minder gebruik werd gemaakt van (duurdere) tweedelijnsvoorzieningen. In de uitvoering van de jeugdwet is dit niet zichtbaar in de specialistische Geestelijke Gezondheidszorg (sGGZ), maar wel in de omzet voor residentiële trajecten (jongeren in een instelling).
- Jongeren in de jeugd GGZ blijven erg lang in zorg en worden vaak doorverwezen.
- Er komen in vergelijking met andere gemeenten minder inwoners bij onze gemeentelijke toegang (WoerdenWijzer). Woerdenaren verkiezen (meer dan elders) de huisarts als doorverwijzer.
- De druk op voorliggende voorzieningen wordt groter. Het aantal vrijwilligers blijft stabiel, maar er is meer vraag naar hun inzet (zowel in trajecten als in uren).

Bovenstaande bevindingen zullen wij opnemen in het brede plan naar aanleiding van het aangenomen amendement.

4.3. Implementatie opgegevestuurd werken

Om integraler en gericht te kunnen werken aan de opgaven waarvoor wij in het sociaal domein staan is het sociaal domein aangewezen als pilot voor het opgegevestuurd werken.

In deze werkwijze staat niet de lijnorganisatie centraal, maar de opgave waaraan de organisatie werkt. De opgave bestaat uit de effecten, resultaten en inspanningen zoals benoemd in de programmabegroting. In de dagelijkse praktijk werkt de volgorde andersom. Daarvoor geldt: “met welke inspanningen behaal ik de noodzakelijke resultaten?” Als de resultaten goed zijn gekozen, dan sorteren ze een effect waarmee de maatschappelijke opgave wordt gerealiseerd.

Omdat de resultaten zelden binnen één organisatie-eenheid vallen, is opgavegericht werken multidisciplinair en teamoverstijgend. Sterker nog, in de praktijk worden resultaten behaald buiten de muren van het gemeentehuis en is het noodzakelijk om externe partners goed te betrekken. Op dit moment worden daarom opgaveteams samengesteld die gaan werken aan de benoemde opgaven. Deze opgaveteams bestaan uit verschillende interne, maar vooral ook externe partners. De opgaveteams gaan zich in sprints bezighouden met het realiseren van de inspanningen om zo de gewenste resultaten, effecten en uiteindelijk opgaven te halen.

4.4. Financiële opgave in het sociaal domein

De uitgaven binnen het sociaal domein, en dan met name op het gebied van de jeugdzorg blijven stijgen. Het is noodzakelijk een goede analyse te maken van deze stijging en gerichte maatregelen te bedenken, te implementeren, te monitoren en bij te sturen om deze stijgende kosten te beheersen. Het is van het grootste belang hier als gemeente gericht op de sturen om zo in control te blijven en de risico's beheersbaar te houden. Juist gerichte investeringen in het voorliggende veld en pilots gericht op de verschuiving tussen de 2-1-0^e lijn kunnen hier aan bijdragen.

5. Conclusies investeringsfonds

5.1. Conclusies terugblik investeringsfonds en ontwikkelingen sociaal domein

Wanneer we bovenstaande ontwikkelingen betrekken bij de terugblik op het investeringsfonds dan komen we tot de volgende conclusies:

1. Het is van belang als gemeente gericht te sturen op het aanpakken van de knelpunten die wij binnen het sociaal domein signaleren om onze hoofdpogave 'mensen eerst' daadwerkelijk te kunnen realiseren en de uitgaven binnen het sociaal domein onder controle te houden.
2. Het is van belang om gericht te sturen op het in gang zetten van initiatieven die bijdragen aan de transformatie van het sociaal domein, en de daarbij behorende (deel) opgaven, effecten, resultaten en inspanningen op de diverse thema's.
3. We hebben, met dank aan de staat van Woerden, de geformuleerde maatschappelijke opgaven en de uitkomsten van de evaluaties, scherp in beeld waar we als gemeente extra op in moeten zetten om innovatie te bereiken en zo verder te werken aan de transformatie van het sociaal domein.
4. We hebben met de implementatie van de opgaveteams, de invoering van de pilots gebiedsgericht werken en het centraal stellen van inclusie een gedegen en gestructureerde basis om de knelpunten binnen het sociaal domein gericht aan te kunnen pakken.
5. We hebben met het investeringsfonds, de (financiële) middelen om waar nodig impulsen te geven en initiatieven financieel te ondersteunen.
6. We hebben met de staat van Woerden een goed sturingsinstrument om de effectiviteit en voortgang van ingezette acties te monitoren en waar nodig bij te sturen.

5.2. Voorstel vervolg investeringsfonds

Gelet op bovenstaande willen wij een aantal inhoudelijke voorstellen doen voor de toekomst van het investeringsfonds. Deze voorstellen zullen wij, gelet op het aangenomen amendement, opnemen in het plan dat wij in maart 2018 opleveren. Het investeringsfonds kan namelijk een belangrijk instrument zijn om de gewenste verschuiving te realiseren. In de tussentijd voeren wij strak de regie op dit budget, en zetten alleen die initiatieven in gang die daadwerkelijk bijdragen aan de hoofdpogave mensen eerst, de verschuiving van de 2^e naar 1^e naar 0^e lijn en de geformuleerde maatschappelijke opgaven zoals opgenomen in de programmabegroting. Organisatorisch hebben wij daarom een aantal voorstellen. Juist omdat uit de evaluatie is gebleken dat het voeren van strakke regie op dit budget van groot belang is en gezien alle recente ontwikkelingen in het sociaal domein. Wij hebben de volgende ideeën over de toekomstige inzet van het investeringsfonds. Deze ideeën zijn onderdeel van het plan dat we op dit moment uitwerken:

- Zet het investeringsfonds in als innovatiebudget per opgaveteam om zo, naast de regulier beschikbare middelen, de opgaveteams (voor een groot deel bestaand uit externe partners) de handvatten te geven waar nodig gericht te investeren in die initiatieven die nodig zijn om knelpunten aan te pakken en te werken aan onze maatschappelijke opgaven en bijbehorende effecten, resultaten en inspanningen (de doelenbomen uit de begroting).
- Maak vooraf duidelijke afspraken over de effecten en resultaten van de investeringen en monitor deze effecten en resultaten aan de hand van de staat van Woerden, en door de opgaveteams hierbij gericht de vinger aan de pols te laten houden. Stuur initiatieven bij of stop deze wanneer blijkt dat de initiatieven onvoldoende effect hebben.
- Zet een fondsenexpert in om gerichte ondersteuning te bieden bij het aanvragen van fondsen. Uit business cases in andere gemeenten blijkt dat met de inzet van een fondsenexpert het bereiken van een multiplier van minimaal 10 realistisch is. Dat wil zeggen dat opbrengsten uit fondsen de kosten voor de inzet van de fondsenexpert met een factor 10 terugverdienen.
- Laat naast de gerichte inzet van het investeringsfonds door de opgaveteams wel de mogelijkheid open om ook spontaan ingediende aanvragen toe te kennen, mits zij bijdragen aan de met elkaar bepaalde maatschappelijke opgaven, effecten, resultaten en inspanningen.

5.3. Mogelijke toekomstige inzet investeringsfonds

De toekomstige inzet van het investeringsfonds willen we nadrukkelijk betrekken bij het op te leveren plan naar aanleiding van het amendement. Naar aanleiding van een eerste inventarisatie denken wij op dit moment in ieder geval aan het geven van een impuls aan een aantal opgaven en bijbehorende pilots. Dit zijn nadrukkelijk nog eerste ideeën, en deze worden verder uitgewerkt en opgenomen in het op te leveren plan.

Opgave/thema begroting	Doel/omschrijving project
Gezondheid en bewegen en groei, ontwikkeling en leren	Verbinding 1 ^e en 0 ^e lijn o.a. via voortgang welzijn op recept, inzet bewegen op recept, jongerenwerk op recept
Gezondheid en bewegen en groei, ontwikkeling en leren	Inzet sportorganisaties m.b.t. oppakken maatschappelijke rol (signalering/doorverwijzing/sport voor kwetsbare inwoners/jongeren)
Groei, ontwikkeling en leren	Pilot gecombineerde inzet maatwerk jeugd en inzet voorliggende voorziening met tot doel Jeugdzorg af te schalen
Groei, ontwikkeling en leren	Peer2Peer Project: project dat voorziet in het 'gat' tussen jongerenwerk en jeugdhulp door inzet van maatjes/buddy's voor jongeren met net iets meer hulpbehoefte hebben dan jongerenwerk kan bieden.
Groei, ontwikkeling en leren	Onderwijszorgarrangementen voor hoogste klassen basisonderwijs (groep 7/8)
Groei, ontwikkeling en leren	Opzetten pilot omgangshuis/nieuwe vormen van begeleide omgang (ook ihkv plan van aanpak vechtscheidingen)
Maatschappelijke betrokkenheid en ondersteuning	Verbreding van bestaande wijkcentra naar multifunctionele accommodaties voor diverse doelgroepen in de wijk (buurtpleinfunctie)
Maatschappelijke betrokkenheid en ondersteuning, Groei, ontwikkeling en leren	Training WoerdenWijzer/indicatieadviseurs voor warme overdracht tussen Wmo/Jeugd en WLZ (met als effect dat het risico afneemt dat de gemeente zorg blijft financieren die eigenlijk onder de WLZ zou moeten vallen. M.a.w.: de rekening wordt daar gelegd waar die hoort. Echter: uiteraard zonder dat inwoners hier de dupe van worden!)
Groei, ontwikkeling en leren/maatschappelijke ondersteuning en betrokkenheid	Ombuigen van bestaande locatie voor jongeren tot een vernieuwend en inspirerend cultureel en multifunctioneel centrum voor diverse groepen met de nadruk op jongeren.
Werk en inkomen	Ontwikkelen van activiteiten en methodieken die efficiënt en effectief zijn om inwoners met behulp van maatwerk te laten participeren of aan het werk te krijgen.
Alle thema's	Pilots vanuit de routekaart Inclusie

5.4. Linken andere budgetten

Binnen het sociaal domein zijn ook drie andere budgetten beschikbaar die geen vaste claims kennen en daarmee vrij besteedbaar zijn binnen het sociaal domein. Dit zijn het inwonersinitiatievenbudget, het budget verschuiving maatwerk-voorliggend en het gemeentelijk participatiebudget.

1. Het inwonersinitiatievenbudget is echt bedoeld om initiatieven vanuit bewoners/inwoners te financieren. Te denken valt aan kleine impulsen om samenhang in de buurt te bevorderen.
2. Het budget maatwerk-voorliggend is bedoeld om gestructureerd en langdurig te investeren in het voorliggende veld om daarmee de gewenste verschuiving van maatwerkondersteuning naar voorliggende voorzieningen te bereiken. Door te investeren in preventie willen we met dit budget bereiken dat meer mensen voor ondersteuning terecht kunnen bij voorliggende voorzieningen en maatwerk (bijvoorbeeld in de vorm van dagbesteding of begeleiding) minder of pas later nodig is. Dit budget moet op de lange termijn dan ook daadwerkelijk een verschuiving opleveren van meer uitgaven aan voorliggende voorzieningen en minder uitgaven aan maatwerk. Het kan wel voor komen dat een eenmalige pilot vanuit het investeringsfonds zo succesvol blijkt te zijn dat deze vervolgens structureel gefinancierd kan worden vanuit dit budget.
3. Het gemeentelijk participatiebudget is door de raad voor een aantal jaren ter beschikking gesteld om initiatieven te ondersteunen die participatie in de samenleving bevorderen bij inwoners met een grote, moeilijk overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Het budget wordt ingezet naast de financiering van Ferm Werk maar wel in overleg met Ferm Werk. Het geamendeerd vaststellen van scenario 2 in de programmabegroting 2018 houdt in dat het gemeentelijk participatiebudget met ingang van 2019 ophoudt te bestaan. Voor 2018 is nog ruim € 400.000,= beschikbaar.

Deze budgetten zijn anders van opzet maar hangen nadrukkelijk met het investeringsfonds samen. Daarom zullen wij ook de inzet van deze budgetten betrekken bij het plan naar aanleiding van het aangenomen amendement dat wij uiterlijk in maart 2018 opleveren.

Bijlage 1. Maatschappelijke opgaven sociaal domein 2018

Gezondheid en bewegen

- Inwoners hebben een gezonde en actieve leefstijl

Groei, ontwikkeling en leren

- Alle jeugd groeit gezond en veilig op tot zelfredzame en veerkrachtige Woerdense inwoners, ongeacht afkomst, gender, inkomen, talenten of beperkinge

Maatschappelijke ondersteuning en betrokkenheid

- We maken optimaal gebruik van de kracht van onze inwoners waardoor alle inwoners in staat zijn en blijven om zelf, of met een beetje hulp, invulling te geven aan hun eigen leven en om kunnen gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven.
- Het aanbod aan zorg en ondersteuning sluit aan op de leefwereld van onze inwoners
- We anticiperen op ontwikkelingen zoals extramuralisering, vergrijzing, beleidswijzigingen en ontwikkelingen in de medische sector.

Werk en inkomen

- Alle inwoners van Woerden zijn in staat hun leven vorm te geven overeenkomstig hun ambities en persoonlijke mogelijkheden. Zij participeren in de samenleving en voorzien bij voorkeur in de eigen levensbehoefte.
- De Woerdense werkgevers dragen verantwoordelijkheid voor de samenleving en bieden inwoners van Woerden mogelijkheden om in het eigen levensonderhoud te voorzien en een bijdrage te leveren aan de lokale economie.
- Het Woerdense (beroeps) onderwijs voorziet het bedrijfsleven van goed gekwalificeerd personeel. Het Woerdens bedrijfsleven biedt schoolverlaters een passende plek op de arbeidsmarkt.
- Zo weinig mogelijk inwoners leven in armoede.
- Alle inwoners zijn in staat om een gezonde financiële huishouding te voeren, zodat zij geen problematische schulden ontwikkelen.

Wonen en leefomgeving

- De leefomgeving (openbare binnen en buitenruimtes) sluiten aan bij de diversiteit en diverse interesses en talenten van de Woerdense inwoners.
- Het woningaanbod, zowel nieuwbouw als bestaande bouw, sluit aan bij de diversiteit aan woonbehoeften van alle inwoners in de gemeente Woerden

Bijlage 2. Raadsvoorstel investeringsfonds oktober 2016

16R.00656

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 25 oktober 2016

Portefeuillehouder(s): Mw. Y. Koster

Portefeuille(s): Sociaal domein

Contactpersoon: G. Kraaijkamp

Tel.nr.: 0620094919

E-mailadres: kraaijkamp.g@woerden.nl

Onderwerp: Toetsingskader investeringsbudget (aangepast voorstel)

De raad besluit:

1. Het aangepaste kader voor het investeringsfonds sociaal domein vast te stellen.
2. De bijbehorende resterende middelen in het investeringsbudget vrij te geven ter besteding en het restant 2016 over te hevelen naar 2017.

Inleiding:

Tijdens de commissie algemeen van 5 oktober jl. is het raadsvoorstel 16R.00560 aan de orde geweest. Het raadsvoorstel heeft betrekking op het toetsingskader Investeringsbudget en koppelt de inhoud van het voorstel aan de uitgevoerde Quick scan sociaal domein en de Ontwikkelagenda sociaal domein.

De commissie toonde zich kritisch ten aanzien van die koppeling. In de besluitenlijst is als conclusie opgenomen:

“De commissie geleidt het raadsvoorstel door naar de raadsvergadering van 3 november als bespreekstuk. Het college draagt zorg voor een aangepast voorstel (huidige beslispunten 1 en 2 worden uit het ontwerp-besluit geschrapt)”. Daarnaast is door wethouder Koster toegezegd dat het college zal nagaan op welke wijze het inwonerservaringsonderzoek / cliëntervaringsonderzoek input heeft geleverd voor de aanbevelingen en de voorstellen rond het investeringsbudget.

Bovenstaande toezeggingen zijn aanleiding dit aangepast raadsvoorstel aan de raad voor te leggen. Daarin is de directe koppeling met de quick scan sociaal domein en de ontwikkelagenda sociaal domein vervallen. Dat neemt niet weg dat de inhoud van het voorgestelde toetsingskader logischerwijs is afgeleid van hetgeen de quick scan heeft opgeleverd.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

De gemeentewet.

Beoogd effect:

Het vaststellen van een aangepast kader voor het investeringsbudget sociaal domein zodat verstrekkingen daaruit optimaal bijdragen aan de gewenste ontwikkeling van het sociaal domein zoals die naar voren komt in de uitgevoerde quick scan en is vertaald in de ontwikkelagenda.

Argumenten:

1. Het aangepaste kader voor het investeringsfonds sociaal domein vast te stellen.

De raad gaf bij de toekenning van de vorige tranche aan het huidige kader voor het investeringsfonds ontoereikend te vinden. De richtlijnen voor een aanvraag te weinig gericht, de voorstellen te verschillend en het verwachte rendement te onzeker. Op basis van uitgevoerde quick scan (de notitie Mensen eerst) hebben wij de "blinde vlekken" in ons voorzieningenaanbod onderzocht en omgezet in een kader voor een gerichte inzet van het resterende investeringsbudget.

Daarbij is vanzelfsprekend ook het uitgevoerde ervaringsonderzoek in ogenschouw genomen. De raad is daar eerder over geïnformeerd in de raadsinformatiebrief 16R.00547 van 6 september 2016. De resultaten hebben (gelet op de aanbevelingen) vooral betrekking op de voorlichting over procedures en beschikbaarheid van voorzieningen. De resultaten en aanbevelingen zijn vooral input geweest voor de ontwikkelagenda sociaal domein. Denk daarbij aan het behalen van quick wins met betrekking tot de samenwerking en afstemming tussen verschillende partijen en aan het verbeteren van de informatievoorziening en de toegankelijkheid van voorzieningen.

In het voorgestelde toetsingskader komen de resultaten van het onderzoek terug in die zin dat subsidies uit het investeringsbudget moeten bijdragen aan de verschuiving van 2^e lijns ondersteuning naar 1^e en 0^e lijns. Met name waar het gaat om jongeren zijn investeringen in preventieve algemene voorzieningen noodzakelijk.

2. De bijbehorende resterende middelen in het investeringsbudget vrij te geven ter besteding en het restant 2016 over te hevelen naar 2017

Een belangrijke conclusie van de tussentijdse evaluatie en de informele gesprekken die wethouder Koster met de raadsfracties heeft gevoerd, is dat het beschikbaar stellen van middelen in tranches niet goed werkt. Initiatieven moeten in overleg tussen gemeente en maatschappelijke partners worden geconcretiseerd. Daarvoor is tijd nodig; daarbij past niet het werken met tranches met scherpe deadlines.

Kanttekeningen:

Nvt

Financiën:

Nvt

Uitvoering:

De notitie bevat ook voorstellen betreffende het uitvragen en toekennen van eenmalige subsidies uit het investeringsbudget. Potentiële indieners worden eventueel actief benaderd en begeleid bij het indienen van de aanvraag. De beoordeling van aanvragen gebeurt door ten minste drie beleidsadviseurs.

Communicatie:

Nadat de raad het toetsingskader heeft vastgesteld en heeft besloten het daarbij behorende bedrag vrij te geven, zullen wij het aangepaste kader publiceren en het actief delen en bespreken met potentiële aanvragers. Zoals in de notitie vermeld zullen we dat meerdere keren actief doen.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Vaststelling Integraal beleidsplan sociaal domein 2015-2016, november 2014

Bijlagen:

1. 16R.00657 Raadsbesluit aangepast kader investeringsbudget sociaal domein
 2. 16.019486 Evaluatie investeringsbudget 2015 en voorstel aanpassing toetsingskader
 3. 16.019487 Notitie Mensen eerst (Quick scan sociaal domein)
 4. 16.019488 Ontwikkelagenda sociaal domein
-

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruisbergen
MBA

V.J.H. Molkenboer